

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Гаврилко Ірини Михайлівни на тему «Функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті підприємств», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Підвищення економічної ефективності діяльності підприємств є передумовою стабілізації їх розвитку, гармонійного функціонування товарного ринку, вирішення проблем формування експортного потенціалу національної економіки. При цьому умови господарювання вітчизняних підприємств, зокрема, аграрного сектору характеризуються значним ступенем нестабільності та турбулентності. За таких обставин виникає необхідність застосування нових підходів до управління підприємствами, здатних забезпечити гнучкість їх політики, результативне функціонування та стратегічний розвиток. Останнє актуалізує питання достовірності та адекватності інформаційної бази економічного планування та управління діяльністю аграрних підприємств, що забезпечується раціональним застосуванням інструментів діагностики стану зовнішнього та внутрішнього середовища, а також необхідність посилення результативності виконання управлінських рішень, досягненню чого сприяє залучення інструментів контролінгу в системи управління діяльністю. Отже, можна констатувати, що дисертаційна робота І.М. Гаврилко виконана своєчасно та на актуальну тему.

Дослідження за темою дисертаційної роботи здійснювалося відповідно до плану науково-дослідної роботи Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка за темою «Механізми підвищення конкурентоспроможності, розвитку економічного та виробничо-технологічного потенціалу суб'єктів агропромислового

виробництва» (номер державної реєстрації 0116U003477, 2016-2020 рр.), згідно якої автором виконано опрацювання заходів щодо побудови механізмів та систем моніторингу і контролю в менеджменті основної діяльності аграрних підприємств.

2. Рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Якісний аналіз дисертації свідчить, що здобувачем виконане достатньо глибоке вивчення теоретичного базису поставленого наукового завдання. Список використаних джерел налічує 175 найменувань, серед яких наявні праці провідних фахівців з економічної теорії, аграрної економіки, аналізу господарської діяльності, моніторингу та контролю, нормативні, законодавчі та аналітичні матеріали. Дисертація характеризується чітким дотриманням при поданні матеріалів та результатів обраної автором логіко-структурної схеми дослідження. Сформульована мета та визначені завдання дослідження дозволили дисертанту вдало застосувати залучений методичний інструментарій. Зміст дисертації повною мірою відповідає обраній темі дослідження. Обґрунтовані в дисертації рекомендації пройшли виробничу апробацію, що підтверджується відповідними документами. Отже, отримані при виконанні дисертаційної роботи І.М. Гаврилко наукові положення, висновки та пропозиції є достатньо обґрунтованими та достовірними.

3. Ступінь новизни наукових положень. Наукова новизна дисертаційної роботи І.М. Гаврилко полягає в отриманні нового вирішення складного наукового завдання щодо наукового обґрунтування теоретично-методичних та прикладних засад побудови та функціонуванні систем моніторингу і контролю в менеджменті аграрних підприємств.

Найбільш суттєвими науковими положеннями, винесеними на захист є:

– вперше обґрунтовано концептуальні засади побудови та функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті аграрних підприємств, основу яких складає декомпозиція функції контролю з ідентифікацією моніторингу в якості її ключової складової з огляду на

універсальність та орієнтацію на визначення характеристик зовнішнього та внутрішнього середовища;

– удосконалено методичні підходи щодо оцінки ефективності функціонування систем моніторингу та контролю в менеджменті аграрного підприємства;

– удосконалено організаційно-економічний механізм інформаційної підтримки прийняття та реалізації стратегічних, тактичних та оперативних рішень на основі моніторингу та контролінгу основної діяльності аграрних підприємств;

– удосконалено ідентифікацію структури інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень в менеджменті основної діяльності та розвитку аграрних підприємств;

– набуло подальшого розвитку наукове тлумачення дефініцій «моніторинг» та «контроль» як функцій, які передбачають виконання процесів ідентифікації параметрів, ознак, характеристик та індикаторів стану внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства;

– набув подальшого розвитку методичний підхід щодо ідентифікації залежності рівня економічної ефективності основної діяльності аграрних підприємств від організації виконання контрольних функцій їх менеджментом;

– набули подальшого розвитку організаційно-економічні засади реалізації контрольної функції менеджменту аграрних підприємств шляхом формалізації функцій елементів системи управління, задіяних у здійсненні моніторингу та контролю;

– набула подальшого розвитку ідентифікація особливостей побудови системи моніторингу та контролю в менеджменті різних за розмірами, масштабами виробництва та спеціалізацією аграрних підприємств з урахуванням рівня розвитку їх економічного потенціалу та фінансових можливостей;

– набуло подальшого розвитку обґрунтування архітектури та

архітектоніки систем моніторингу та контролю в менеджменті аграрних підприємств шляхом чіткої ідентифікації функцій, процесів та процедур збирання та обробки управлінської інформації.

4. Теоретичне і практичне значення одержаних результатів.

Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні концептуальних засад, методичних підходів, коректній ідентифікації умов та визначенні напрямів функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті аграрних підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання аграрними підприємствами, іншими суб'єктами вітчизняного аграрного бізнесу та органами державного управління агропромисловим розвитком наукових розробок та практичних рекомендацій з побудови систем моніторингу і контролю в менеджменті основної діяльності. Наукові положення дисертації І.М. Гаврилко, методичні та прикладні розробки знайшли відображення в практичній діяльності Департаменту агропромислового розвитку Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 01-02-05/149 від 11.02.2020 р.), ТОВ «Відродження» Харківського району Харківської області (довідка № 023 від 12.02.2020 р.), ТОВ «Агрофірма імені Гагаріна» Зміївського району Харківської області (довідка № 117 від 10.02.2020 р.), та в навчальному процесі Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (довідка № 05-131 від 12.02.2020 р.).

5. Відповідність дисертаційної роботи та автореферату вимогам МОН України. Представлена дисертаційна робота О.В. Гаврилко на тему «Функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті підприємств» складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Основний зміст роботи викладено на 179 сторінках. Дисертаційна робота містить 31 таблицю та 25 рисунків.

У першому розділі «Теоретично-методичні засади формування та функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті підприємств»

досліджено генезис наукових позицій щодо тлумачення сутності дефініцій «моніторинг» та «контроль» в управлінні підприємствами, обґрунтовано теоретичні та методичні засади реалізації контрольної функції в управлінні діяльністю аграрного підприємства, визначено методичні засади оцінювання ефективності систем моніторингу і контролю в менеджменті аграрних підприємств.

У другому розділі «Структурно-динамічні тенденції розвитку систем моніторингу і контролю в менеджменті аграрних підприємств» визначено тенденції побудови та функціонування систем моніторингу та контролю в управлінні аграрними підприємствами, виконано оцінку динаміки змін рівня економічної ефективності діяльності аграрних підприємств та ідентифікувати особливості виконання контрольних функцій в їх менеджменті, визначено структуру та особливості використання моніторингових та контрольних інструментів в управлінні аграрними підприємствами.

У третьому розділі «Організаційно-економічні засади функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті підприємств» ідентифіковані організаційно-економічні засади моніторингу і контролю в менеджменті аграрних підприємств, обґрунтовано архітектуру та архітектоніку систем моніторингу та контролю в контексті розвитку інформаційного забезпечення прийняття та реалізації управлінських рішень, визначено напрями, шляхи та процедури інтеграції систем моніторингу і контролю в систему менеджменту аграрного підприємства.

Дисертація Гаврилко Ірини Михайлівни на тему «Функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті підприємств» за обраним напрямом дослідження, його предметно-об'єктною сферою та змістом відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Обсяг та оформлення дисертації є такими, що відповідають діючим вимогам до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Автореферат дисертації повністю відповідає її змісту та достатньо

повно його розкриває.

6. Повнота викладу здобувачем основних результатів дисертаційної роботи в опублікованих працях. Основні результати дисертації І.М. Гаврилко висвітлено в 9 одноосібних наукових працях, серед яких 5 статей у наукових фахових виданнях та 1 стаття у зарубіжному виданні.

Ознайомлення з науковими статтями автора дозволяють стверджувати, що вони достатньо повно відображають основні положення та результати дослідження, представленого в дисертаційній роботі. Вимоги щодо оприлюднення у відкритому друку результатів досліджень, представлених в кваліфікаційних роботах на здобуття наукового ступеня кандидата наук дотримано.

7. Зауваження до дисертаційної роботи та дискусійні питання. Не дивлячись на достатньо високий теоретично-методичний рівень підготовки дисертаційної роботи необхідно звернути увагу на наявні в ній окремі недоліки та дискусійні положення:

1. Автору слід було б більш чітко розкриття частини дослідження, яка стосується врахування розмірів, масштабів виробництва та спеціалізації аграрних підприємств при обґрунтуванні архітектури систем моніторингу і контролю.

2. Доцільним було б конкретизувати систематизацію об'єктів моніторингу в контексті завдань створення інформаційної бази прийняття управлінських рішень в залежності від обраного напрямку та застосованої стратегії економічного розвитку підприємства.

3. В дисертації доцільним було б приділити більше уваги питанням оцінювання ступеня керованості змін в умовах та параметрах діяльності, які ідентифікуються з використанням засобів моніторингу і контролю.

4. Недостатньо уваги приділено в дисертації висвітленню результатів вивчення зарубіжного досвіду застосування моніторингових і контрольних процедур в менеджменті підприємств.

5. В підрозділі 3.2 автор застосовує термін «адекватна стратегія

розвитку підприємства», втім, не уточнює його сутність та не окреслює критерії адекватності стратегії.

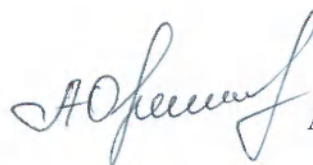
Вказані зауваження відображають власну наукову позицію опонента, не знижують науковий рівень дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертація Гаврилко Ірини Михайлівни є самостійно виконаною і завершеною кваліфікаційною науковою роботою, яка відзначається новими обґрунтованими результатами. Результати дослідження відображають виконання завдань відповідно до поставленої мети. Положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи містять теоретичну та практичну цінність.

Дисертаційна робота Гаврилко Ірини Михайлівни «Функціонування систем моніторингу і контролю в менеджменті підприємств», повною мірою відповідає вимогам МОН України, що встановлені до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук згідно з пунктами 9, 11 та 12 діючого «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і
оподаткування Сумського
національного аграрного університету

А.І. Орсова

